

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memlekettlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara , 10 Kânunsani , 1929

Sayı: 111

— Matbuatımızın Teesürleri —

Necati..

Onu Yunan işgali başladıktan sonra İstanbulda iki musibettede sıfatile dertleştığımız günlerden tanıyordum.

Onun istiklâl mahkemesi re-isliğinde ne temiz bir kalbin tahassüslerle çarptığına kendim şahit ve sami olmuştum.

Onu İskân, Adliye, Maarif vekâletlerinde, devletin üç büyük işinin eyi ve ehil arkadaş intihabı, karar ve icra zamanlarının tayini gibi bir siyaset ve idare adamında aranacak kuvvet vasıflarıyla nasıl bir elde yürütüldüğünü görmüştüm.

Ve hassatan Necati'yi daima samimî, her zaman temiz olark tanımıştım. Türk inkılâbı Necati'de en müsait bir muzaheret kabiliyeti keşfetmiş, bu cevheri işletmişti.

Bu cevherin parıltısı daha sonra daha geniş hudutlara yayılmalı idi.

Dün öyleye kadar bu milli kudretin hissen ve hayalen üzerine titredim, durdum. Fakat öyleyin o kudret söndü, ufkum karadı, içime çöken karanlık, saatler geçiyor işte kesafetini artırmaktan, sesini boğmaktan başka bir şey yapmıyor.

Teselli kabul etmez bir haldeyim. Zavallı Necati ve zavallı tababet! ilâsına uğraştığın irfan âlemi işte daha otuz altısını doldurmadığın bir yaşta seni ölümün ifna edici kollarına attı.

Sen millet mekteplerini açarken biz sana hayatın kapısını kapatıyoruz.

Tabiatın bu zulmü karşısında ancak senin sesin gürliyebilir, müessir olabilirdi, Necaticğim!..

HAKKI TARIK

-Vakit-

Vah Ncati

Annesinin cenazesinden dönünce çıkardığımız matem libaslarını bugün kendi için giydik. Bu iki yasin arasını üç aylık bir zaman bile doldurmadı.

Bu bir kötü rüyaya benzedi: Aynı çıplak tepede, aynı masaların üstünde bir tabut.... Kaderin bu neticesi karşısında aynı reisler, aynı arkadaşların boyun bükerek el bağlamışlar!... İçlerinde bir sen yoktun!... İşte bu anlatıyordu ki bu kere şu veda toplanışı senin içindir... Bir bayrak ehramı şekline girmiş şu ufkî şey sensin; Sen, daha iki ay önceki pulat delikanlı, çok yıllar sürecektir bir ana ayrılığının arkasından ağlıyan oğul!...

O gün elini sıkıp ta seni avuttanlardan biri olsun senin şu toprağa bu kadar yakın geldiğini kestirebilmiş miydi?

Necati, ki taşkın hayat, tükenmiyecek sanılan ömürdü; böyle uslu ve sessiz bir ölü olmak ona ne kadar yarıştırılmazdı!...

Canlı bir şetaretin nasıl maddî bir hal alabildiğini ben sende görürdüm. Meclis koridorunun kapısını rüzgâr gibi açardın. Şenliğin kalabalıklar içinden aşar, dehlizin en loş köşelerine kadar ışık gibi vururdu. Ve bu ışık, bir su çarpıntısı gibi sağına soluna değe değe ilerlerdi. Yolu üstünde hatırını sormadığı, gönlünü almadığı, hacetini görmediği, söylediğini dinlemediği, elini sıkıp omuzunu okşamadığı, koluna girip sohbet etmediği arkadaş kalmazdı. Varlığını bu kadar sezdirirdi. Rasgeldiklerine sirayet etmeğe doyamayan bir coşkunun kaynak halinde idi.

Yürüyüşü çabuk, konuşması çabuk, gülüşü çabuk, sezişi çabuktu. Büyük ve kutsî bir işin başına, — beyinleri uyandırıp işletmek işinin başına-çabuk vardı. O işin künhünü çabuk kavradı, esasını çabuk kurdu. Çabuk hasta oldu. Meğer kaderi çabuk geçip gitmekmiş!...

Böyle şen bir hızın birdenbire dinmesine akıl erer mi?

İsmet Paşanın, ruhu gibi bütün sesi ve bütün vücudiyle ağlamakta hakkı var! Kâzım Paşanın cisim haline gelmiş sessiz bir elem sözüne benzemekte hakkı var!...

Yar koynuna girecek çağda bir delikanlının, toprağın bağrına sinmesine gönül katlanır mı?

Etrafını alan izci hilâlinin ortasında, yarınki Türk bedrinin bu tulûu ortasında insan seni sıçrayıp tekrar kalkacak diye bekliyordu! Gönül, kışa yabancı bir genç ışığın içindeki şu kalabalığı, seni güveği almağa gelmiş akran kalabalığına daha çok benzetmek istiyordu.

Halbuki hayatının eşi olan bu ışığın ortasından tehlikeli sesleri, göz yaşları ve yürek hıçkırıkları arasında ağır ağır, sonsuz karanlığa indin...

Sensiz dönerken, gözüme her yanda bergüzarların görünüyordu. Yolun kenarında daha bitmemiş mektep, Çankaya yamacında daha bitmemiş mektep, istasyon civarında daha bitmemiş mektep!...

Sen de, böyle, yarı yolda ansızın tatile uğramış sağlam bir yapı kaldın. Millet mekteplerini açacağın gün hayatını kapadın. O eserleri, hizmetinde bulunduğun inkılâp durmadan, bıkmadan, yılmadan başaracaktır. Fakat senin genç hayatın çok erken yıkılmış hayırlı bir çocuğun acısı gibi hepimizin, bütün milletin bağrını yakacak. Vah Necati vah!...

RÜŞEN EŞREF

— Hakimiyet —

Zavallı Necati

Elime kalemi aldım. Fakat ne yazacağımı bilmiyorum. Maarif Vekili Necati Beyin bütün arkadaşlarını şaşırtan nagihani ölümünü «Vakit» karilerine nasıl anlatabileceğimi bir türlü tayin edemiyorum. Evet henüz otuz beş yaşında aslan gibi kuvvetli bir genç aramızdan

çekilip gitti. Daha cumaertesi günü Maarif vekâletine gidenler Necati Beyi vekâlet masası başında 1 kânunsani için büyük bir şevk ve heyecan ile çalıştığını görmüşlerdi. Çünkü 1 kânunsani günü her tarfta olduğu gibi Ankarada da Millet Mekteplerinin resmi kışadı yapılacaktı. Necati Bey aylardan beri yaptığı hazırlıkların mes'ut neticesini o gün alacaktı, Maalesef tali en büyük milli bir bayramı teside hazırlanır gibi aylardan beri Millet mekteplerinin kışadını temin için çalışan Necatiye bu emelinde yarolmadı.

Millet Mekteplerini 1 kânunsanide açmağa hazırlanan Necati bugün vakıtsız bir ölümün bedbaht darbesine uğradı. Necati Bey belki ideal bir Maaril Vekili olmak için icap eden teknik bilgilere tamamen sahip değildi; fakat mektepçiliğin bir ihtisas işi olduğuna, her işi ehline vermek lâzım geldiğine samimî olarak kaniydi, bu kanaat üzerinde yorulmak bilmiyen bir gayretle çalışmağı kendisine şıar edinmişti. Fazla olarak İzmirin Yunan işgaline geçtiği günlerde anayurdundan ayrılarak milli harekâta iştirak etmiş mücahedei milliyenin her safhasında fedakârane bir gayretle çalışmış uzak ve yakın bütün arkadaşlarının hürmet ve muhabbetini kazanmıştı.

Bu itibarla memleket ve millet Necatinin istikbalinden daha çok hizmetler bekliyebiliyordu. Yazık ki insafsız ölüm bu ümitleri kırıdı, dün Millet Meclisi koridorlarında Necati Beye tehlikeli bir apandisit ameliyatı yapıldığı şuyunu bulunca herkeste derin bir teessür uyanmıştı. Bütün arkadaşlar sıhhi vaziyeti hakkında malûmat almak için birbirine soruşturuyordu.

En doğru haber olarak yirmi dört saatlik bir tehlike devri

bulunduğu anlaşılyordu. Ameliyattan sonra yirmi dört saat iyi geçerse ölüm tehlikesi bertaraf olacağı söyleniyordu. Fakat çok yazık ki bu son ümit boşa çıktı. Aradan yirmi dört saat geçmeden Necati kayboldu. Zavallı Necati ölümüne takaddüm eden bütün geceyi Millet Mekteplerine ait tertibat ve teşkilâttan bahsederek geçirmiştir. Son nefesinde de: «1 kânunsani. 1 kânunsani!» diyerek gözlerini kapamıştır.

Bu hal Necatinin ruhunda vatan ve vazife aşkının ne kadar derin bir surette kökleşmiş olduğunu göstermiye kâfi geliyor.

-Vakit- **MEHMET ASIM**

Bir ölüm

Ölüm tabii bir hadise, tabiatın bir kanunudur. Ancak bazı ölüm hadiseleri var ki yüreklerimizde kanlı ve acı bir sızı bırakmadan geçemez. Genç ve güzide Maarif Vekilimizin ölümü bu nevi ölümlerdendir.

Necati B. dün öldü. Onu bugün kara topraklara, ebediyete tevdi edeceğiz.

Necati Beyi bundan bir kaç ay evel validesinin tabutu arkasında mezarı başında ağladığını görenler bukadar az bir zaman sonra annesinin arkasından gideceğini nasıl düşünebilirlerdi. Yazık ki üç ay evel akıllara sığmayan bu acı ihtimal bugün hakikat oldu.

İnkilâp nesli ölümden, felâkettten yılmaz. Onun ölüm karşısında duyduğu teessür inkilâba hizmet edenlerin, inkilâpların büyük eserlerini kuvvetlendirmek istidadında olanların mücadele cephesinden eksilmesidir.

Necati merhumun hayatını, faaliyetini, icraatını bu tetkik zaviyesinden geçirince teessürlerimiz, elemelerimiz daha ziyade artıyor.

Necati'nin ölümü Ankarada herkesin yüzünü bulutlandırdı, gözlerini yaşarttı. En derin teessürlerin ifadesi olan bu göz yaşla-

rında en yüksek bir samimiyetin manası okunuyor.

Muhakkaktır ki hayatta yüksek meziyetleri, faziletleri ve hizmetleri olmayan bir insan vefatından sonra, yaşadığı muhitte bu kadar samimî bir teessür ve samimiyet havası bırakamaz. Filhakika merhumun hayatı gençlerimize örnek olacak kemalât ile doludur. Onda en ziyade tebarüz eden meziyet, ilk günlerinden itibaren muharebe ve mesai cephelerinde filen iştirak ettiği inkilâba kuvvetli bir iman ile merbut olmasıdır.

İnsanlar giriştikleri işlerde iman ve itikat sahibi olurlarsa hiç bir şey onların muvaffakiyet ve mukavemtini kısaltamaz. Necati'nin milliyet ve inkilâp aşkı onu her işinde müvaffak ediyordu. Bundan başka o muvaffakiyet yollarını arayacak, dolaşacak ve en münasibini seçebilecek zekâ ve irfana da malik bulunuyordu,

Son günlerdeki en mühim iştigali de Türk milletine yeni ve mes'ut bir ufuk açacak olan millet mektepleri teşkilâtıydı. Hayatın ne acı bir tecellisidir ki okadar istek, aşk ve heyecan ile hazırladığı mekteplerin açılma merasimi yapılırken kendisi bir kaç saat evvel hayata veda etmiş bulunuyordu. Bizi müteselli eden cihet şudur : bir taraftan inkilâbın feyzı diğer taraftan milletin kabiliyeti gençler arasında yeni yeni güzideler, iradeler yetiştirmeye müsaittir.

Onun için Necati merhumun ölümü bizi ne kadar müteessir ederse etsin bu teessür bizi ye'se sevkedecek raddeyi bulmamalıdır.

Zavallı Necati öldü. Vatan yaşasın, İnkilap yaşasın.

MAHMUT
Siirt Mebusu

-Milliyet-